

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 30. Zettortdeenâ 27tâ Juhli 1839.

J a u n a s s i n n a s.

No leelas Eferes. Scho waffar muhsu widdum allasch bahrgs pehrkons usnahze, kas daschâ ehkâ pahnawaddâ un Leischôs muhsu ap-kaiminôs eespehris un daschu ehfu nodedsinajis. Ir pee mums ne tashu no muischas, 10tâ Juhli Willtaura Kristappa mahju-laidarâ pehrkons eespehre, kas ittin ahtri nehmahs degt; un eekam laudis pee glahbschanas fastrehje nerween laidars bet deemschehl wiffa mahja stahweja ug-gunt, tâ ka no turrenes ne kneepaddatas ne war-reja isglahbt. Sainneeks ar sailmi bija muischu ptawâ, tikkai weena patte wezza mahmulite ar fahdeem maseem behrneem bij mahjâ paliftuse. — Yar laimi lohpi isdsiht biya gannôs, tad I gohws un 7 juhkas ställi buhdamas fabledse, fo febbaki gribbeja isdsiht.

Kad sailmneeks to nelaini eeraudsijis pahrfrehje, tad jaw wiffas winna ehkas bija uggunt fagruiischas.

Iatâ Juhli atkal breefnigi sifws pehrkons usnahze, ka ap pulksten 2 pehz pufzdeenâs tif tumsch isstaba palikke, ka knappi warreja redseht lassiht jeb rakstih, tikkai sibbena gaischumu ween redsejam un leelu rihbeschenu un spehrenus dsirdejam; pee mums gohds Deewam tas bes skahdes pahrgahje, bet Leischôs weenâs mahjâs eespehris, kas arri nodegguschas.

Itu atkal pehz ta stipra pehrkona arweenu lectus lihst un to beidsamu seenu ne warram saufu rohkâ dabbuht. — Baidamees ka ne buhtu tahds pat slihts rudsu laiks, kâ pehrn, kad rudsi laukâ gubbinâs stahwedami isdihgge, ka wahju fehllu un sliktu maifi dabbujam.

Rudsi, ja Deews lihdsjehs labbi sawahkt, buhs widdunweji; waffareja gan labba rahdahs, ja tikkai nakts salnas ne aistifs.

Muhsu nowaddâ 2 zilweki nelaimigu gallu few padarrijusches. Tas weens bija muhrneeks kas sawu darbu gan labbi fayratte un dserschanu lohti ne mihleja, bet tad sawâ prahâ wahjsch un samiffis rahbijahs, kad tam kahdas usgahje. — Tâ schis gruhts pawaffaris tam jaw leelus firdsehstus darrijis, tē tappe firgs flims un atstahje: nu waijabseja tam, ka kristigam zilwekam sawas behdas pazeest, Deewu luhgt un raudsiht pats arri zit spehdams glahbtees, ar zitteem prahigeem zilwekeem aprunnatees, tad buhtu firds weeglaka paliftuse, bet to winsch nelaimigais ne bija no masu deenu mahzjees! — Tâ ne kam sawu gruhtu firdi issteizis, ne fur ap-meerinaschenu meklejis, winsch sawu prahtu tâ aptumschoht un pagallam nospeest tahwe, ka waffaras swehtku-nakti us sawas istabas behnini usgahjis un Deemschehl — pakahrees!

Tas ohtrais, kalpa wihrs, kâ teiz labs strahdneeks bijis, bet ar sawu seewu jaw senn effoht leelâ eenaidâ dsihwojis — schi prett winnu gau-schi pikta bijufi. Taggad no muischas subdu weschanas pahrnahfdami stipri rahjusches — tē pateesi bij brandwihna waina, jo tai laikâ wiffcem kas brandwihnu dserr, zeeni galwas labbi siltas buht. — Mahjâ pahrgahjuschi fah-fuschti kantees, un lihds zitti tohs ischfihre, seewa bija lihds affiniim eewainota; tē nu seewa isstaba un wihrs schfuhni noeet gulleht. Kad tas wihrs zellamâ laikâ ne atnahze, tad to at-radde us stalla augfchu fur tas fewi pakahrees nelaimigu un breefnigu gallu nemdams.

Deews lai ne dohd mums wairs tahdas nelaines peedsihwoht. — Schee abbi, lohti nelainigi zilweki, wahju atsihschenu un mas zerribu us to wisspehzigu Deewu turrejuschi, un sawu tizzibu ne irr stiprinajuschi ar fahs pateefibas wahrdu kas mahja: „Ne subdajtees juhfu

Handwritten signature

dsihwibas pehz, fo juhs ehdiseet un dserfeet; nei arri par juhsu meesu, ar fo juhs gehrbfitees. Meggi ta dsihwiba labbaka, ne kà barriba? Un tahs meefas labbakas ne kà drehbes? (Matt. 6, 25.) Un atkal: Darrait labbu teem, kas juhs eenihd, un luhdseet par teem, kas juhs apkaintina un waija. (Matt. 5, 44.) Un pawissam: „Tew ne buhs nofaut.“

Schi isgahjuschâ pawassarâ pluhdôs 2 zilweki ar masu silles laiwinu pahr Badakstii zeldamees, tappe pee kahda stabba, kas pee kahdas no uhdens isahrbitas buhdas uppes mallâ stahweja, peegrubsti un laiwina apgahsta, paschi, leela uhdens widdû par laini pee ta pascha stabba no fehrufchees un 2 stundas wilau un leddus starpâ nahwes bailës bijuschî; turrejahs kamehr no dihka zittu laiwu par saufu semmi atwille un tad tohs mas dsihwus laimigi isglahbe, kas tuhlin us lasareti norwesti, pehz kahdahm deenahm spirgti wesseli palikke.

Weens no muischas skurstenu flauzitajeem, kas gahje apkahrt pelnas deht, raddahs weenu wakkaru Deemschehl noslitzis un wenteri, kas preeksch sipim bija listis, no uhdens eerauts.

Pahr muhsu jaunu uppi, kas scho pawassari istaisijahs, taggad neween kohsch un stipris tilts, bet arri brangas un plaschas fluhshas no Zahna deenas gattawas.

M. B.

Pamahzischana kà tahbeem laudim dsihwiba glahbjama kas ahtrâ nahwê mirruschi.

1) Ja kas ahtrâ nahwê mirris, tad turwafajam dakterim tuhdat buhs no tam sinu doht; 2) ne waijaga par dauds zilwekeem pee tahm pamirruschahm meefahm speestees, bet drihs un ar prahntu tahs us tahdu weetu nest, fur mas zilweku irr, un turflaht pamirruscha galwu pazeltu turreht; 3) ja kahdu nelaimigu grihb glahbt, tad tschetri zilweki peeteek, ja schee ar kristigu prahntu sawu palihdsigu rohlu pasneeds; ja wairak laudis buhtu flahnt, tad tee wissi at-

stahdinajami; un 4) eekam dakteris atbrauz waijag tà glahbt, kà patlabban mahzifim, darriht:

I. Pee noslitzfuschem: 1) To iswilktu noslitzfuschu, ne buht ne buhs us kahdu muzzu walsiht, us rohkahm jeb us pallageem schuhpoht, tam ne buhs galwu us semmi palohzitu turreht, tas pawissam ne geld darriht; bet galwu til buhs druzzin us preekschu palohzitu turreht, un gihmi, mutti un nahsis no dubteem un zittahm neffaidribahm tibriht, tad to zilweku flahntu buhdamâ nammâ, bet siltâ kambari ar pazeltu galwu un apsegtu gihmi nest. 2) Tam noslitzfuscham buhs tahs flapjas drahnas nowilkt, meefas ar fauseem un silbiteem dweeteem noslauzihnt, wehl labbaki ar silbiteem willaineem luppateem; kad tas padarrihts, to buhs istabas widdû kahdâ ustalsitâ silbitâ gultâ us labbeem fahneem tà nolikt, ka galwa un fruhstis druzzin augstaki stahw ne kà wehdars. 3) Kad tam wehdars usspundehts, tad waijag wehdaru us augschu speest un rihweht. 4) Wissa meesa appaksch dekki ar silbiteem willaineem luppateem irr rihwejama, plaukstis un pehdas ar birstehm berschamas, leez tam arri krukhas ar farstu uhdeni zeeti aisprappetas pee guhschahm un starp ziffahm flahnt, jo labbaki irr wehrschu puhschli, un lai schihs leetas tam ziffu starpâ un pee guhschahm paleek, kamehr wiannu rihwe un behrse. Kad prohwas brandwihns pee rohkas, tad to waijag silbiht, un tanni willainus luppatus mehrzeht, ar teem to meesu rihweht, wisswairak krukshu faulu un appaksch krukstim. 5) Buhs ar mutti zaur kahdu steebriau tam noslitzfuscham weeglt dwaaschu muttê eepuhst; to warr arri ar kahdahm plehschahm mehginahnt, un pee tam wehl allasch tam deggunu aisfpeest un atkal attaisiht. 6) Turri tam salmiak-spirktu appaksch degguna, kad ta naw, tad rihwetus mahrrufkus jeb smalki greestus siphulus, un kauddini tam ar kahdu spalwinnu muttê, tanni weetâ fur uhka irr. 7) Leez tam klistiru no siltâ uhdena kam dimi pilnas ehdamas farrotos prohwas brandwihns jeb druzzin salmiak-spirktus effi peelehjis flahnt. 8) Wissu fo mahzijam darri 5 lihds 6 stundas, un kad tas kas

bij noslibzies jaw ardsibwojees, un fleppohst sah-
zies, kad eeleij tam allasch kahdus pilleenus tehju,
jeb siltu uhdeni ar druszin brandwihnu jeb wih-
nu, jeb Hoffmanns drappehm muttè, un furri
to taggad jo siltaki. Ja tam gulleht gribbahs
tab lauj gulleht, jo meeqs spehku stiyrina.
Leez wehrâ: kad schi nelaine wisswairak tah-
deem laudim noteek, kas ne proht peldeht, tad
mahzees peldeht.

II. Pee nosalluscheem: 1) Nosalluschu ne
buhš siltâ bet aufstâ kambari nest, un zif
tiffkai warr no karstas krahfnes atstattu nolift
nohst. 2) Winnu wajag ar prahstu isgehrbt
un wissas tahs drahnas ar fo tas apgehrbees
tam painasi ar nasi woi ar schkehrehin negreest,
un wissu meesu, tiffkai gihmi nè, ar sneegu jeb
ar fassiteem leddus gabbalineem aplift; jeb ar-
ridsan wissu runpi eefsch kahdas leelas fillas ar
aufstu uhdeni peeleeetas eemehrkt, tà ka us gihm-
ja uhdens newaid un galwa druszin pazelta.
3) Kad sneegs jeb leddus us ta nosalluscha mee-
sahm eesahf kust, kad ahda no uhdena farka-
na paleek, tad buhs to nosalluschu no uhdena
isnemt, no sneega jeb no leddus atschfirt, kah-
dâ aufstâ gultâ eelift, wissu meesu tanni paschâ
aufstâ istabâ ar flappinatu willainu luppateem
weenadi ween rihweht; kad lohzeffi eesahf loh-
zitees, tod ta meesa janoslawka, un ittin weegli
ar silbiteem willaineem luppateem rihwejama.
4) Zurflaht nosalluschem wajag muttè dwa-
schu eepuhst, tam flistiru no uhdena un eljes
fataisitu doht, kahdu schwammi uhdeni jeb
brandwihnâ eemehrkt, un par pilleeneem ap-
paksch kruhtin pee kruhschu kaula to uhdeni
jeb brandwihnu isspeest. 5) Ja nu tas, kas
bija nosallis, pamasitinam atkal atmohdees, tad
tam kahdi pilleeni siltâ uhdena jeb tehja ar druf-
zin wihna jeb brandwihnâ muttè irr leijami, nu
winsch irr mehrani siltâ kambari nessams, jeb
druszin silbitâ gultâ leekams, un tà arweenu
tas pamasî ar siltumu apraddinams.

M a h z i b a :

Leelâ fahnâ ne buhs fnaust jeb alsmigtees,
wisswairak ne buhs aufstâ laikâ peedfertees.

III. Pee teem kas no krahfnes jeb zitta
siltâ twaika noslahpuschi: 1) Tahdi laudis
tuhlin ahra irr nessami, augschpehd un ar druf-
zin pazeltu galwa noleekami. 2) Drahnas at-
knohpejamas, kruhtis un kallis pawissam plifti
atsedsami. 3) Gihmis un kruhtis ar aufstu
uhdeni jeb ettifi apprizzejami. 4) Galwa ar
aufstu uhdeni apflazzinajama jeb ar sneegu un
leddus gabbalineem apleekama. 5) No uhdena
un ettika sajanuks flistiris leekams. 6) Meesas
ar willaineem luppateem jeb birstehm rihweja-
mas, appaksch degguna stirs ettikis jeb salmiak-
spirkus turrams. 7) Muttè dwaescha eepuh-
schama. — Zif drihs ka tas noslahpiss ardsib-
wojabs, tam uhdens ar ettifi jadohd dsert, ar
ihseem wahrdeem sazsiht, darri pee noslahpu-
schu to paschu fo pee noslibfuscha darriht mah-
zijam. Leez wehrâ: 1) Krahfnu reeres jeb spel-
tes ahtraki ne wajaga aistaisiht, eekam wissas
pagalles isdegguschas, jeb tahs ohgles ar siltu
ugguni iskwehluschas, istabâs arr ahtraki ne
wajaga ohgles eenest, eekam schihs labbi isdeg-
guschas un bes dunstes jeb twaika paliftuschas;
tahdôs kambarôs ne wajag gulleht, kas ne fenn
ar eljes pehrwi ismahleti. 2) Ja gribbi flai-
dri sinnaht, woi kahdâ semnâ un atkal kahdâ
aisflehgiti bijuschâ weetâ, fur gribbi ee-ect, nem-
fin kâ kahdâ aisflehgta pagrabba, kahdâ dsiltâ
bedrè, kahdâ akkâ, jeb arri kahdâ langwehgti
sifts twaiks jeb ne, tad darri tà: eelaid eekam
tahdâ weetâ ee-eij papreekschu kahdu eededsinatu
fwezzi un kad schi isdseest tad warri drohschi
pafautees ka twaiks sifts. Scho siltu twaitu
warri isdsiht ja kahdu eededsinatu salmu kuhlinu
eemettifi, jeb aufstu uhdeni eeleesi, nemin arri
kahdu gabbalinu schwammi ettifi mehrzetu muttè
jeb apseen deggunu un mutti ar kahdu brahnu
ettifi eemehrzetu, un ne baidees tad eet, jo
twais buhs labs.

IV. Pee pafahruscheem jeb noschnaug-
teem: 1) Tuhlin to zilpu no fakla wajag no-
nent, un fargatees, ka tahs meesas ne nokriht
semnè. 2) Runpis tuhlin ahra isnessams, un
nogebrbjams, pehz nogebrbschanas wajag gal-

wu augstaki list. 3) Gihni un fruchtis wai-
 jag ar aukstu uhdeni apprijzinacht, ar to pa-
 schu galwu apleet, jeb ar sneegul un leddu ap-
 list. 4) Dennini ar ettiki jeb ar salmiak-spiri-
 tu eerihwejami, fo arri flimmam appatsch deg-
 guna buhs turreht. 5) Nuttè dwaschu wai-
 jag eepubst. 6) Zadohd klistiri ar uhdeni un
 ettiki fajauktu. 7) Wissa meesa, wisswairak
 fruchtis, muggura, plauksti un pehdas ar wil-
 laineem luppateem rihwejami. 8) Ja tas flim-
 mais atdsihwotohs un jaw warretu riht, tad
 celeij tam ar karroti siltu uhdeni, jeb tehju
 muttè.
 (Turpmak beigums.)

Teesas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Reiseriskas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walsis ic. ic. ic.,
 tohp no Daplakkes pagasta teesas wissi tee, kam kah-
 das taisnas prassischanas pee ta fainneeka Tschakschu
 Laura, kas negohdigas usweschanas, muischas par-
 radu un inventariuma-truhkuma deht no mah-
 jahm islihts un pahr furra mantu konfurse spree-

sta, usaizinati, diwi mehneschu starpa no appatsch-
 rakstias deenas ar sawahm prassischanahm pee schihs
 pagasta teesas peeteiktees, jo wehlaq neweens wairb
 ne tiks klaushts un saudehs sawu teesu. Daplaktes
 pagasta teesa, 22tra Juhni 1839. 2

(T. S.) Sprohge Girt, pagasta wezzakais.
 (Nr. 23.) Roehrich, pagasta teesas fribwerik.

Wissi tee, kam kahdas taisnas parradu prassischa-
 nas pee ta nomirruscha Krohna Sezzes muischas
 fainneeka Wittanu Zahna Sprignlueck bubtu, pahr
 furra mantu parradu deht konfurse spreessta, tohp
 zaur scho usaizinati, 11ta August f. g. pee schihs
 pagasta teesas peeteiktees, jo wehlaq neweenu wairb
 ne klausihb.

Taisnas pagasta teesa, 16ta Juhni 1839. I
 (T. S.) +++ Pohlen Furre, pagasta wezzakais.
 (Nr. 274.) Schurefky, pagasta teesas fribwerik.

Zitta fluddinaschana.

Krohna Garroschu muischâ bruhfi un wehrschu-
 barroschanu us arrenti isdohs. Kam patiftu pee-
 minnetas weetas us arrenti nemt, lai pee muischas
 waldischanas peeteizahs. I

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Nihgâ tanni 17ta Juhli 1839.

	Sudraba			Sudraba	
	nauda.	Rb. Rp.		nauda.	Rb. Rp.
3 rubli 50 kop. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohbs fannepu tappe maksahts ar	—	90
5 — papihru naudas	I	42	I — linnu labbakas surtes — — — —	2	—
I jauns dahlberis	I	32	I — — flitakas surtes — — — —	I	80
I puhrs rudsu tappe maksahts ar	I	18	I — tabaka	—	65
I — kweeschu	2	10	I — dselses	—	75
I — meeschu	I	—	I — sweesta	2	40
I — meeschu = putrainu — — — —	I	50	I muzza filku, preeschu muzza — — — —	8	50
I — ausu	—	65	I — — wihschnu muzza — — — —	9	—
I — kweeschu = miltu	3	50	I — farkanas sahls	6	—
I — bihdeletu rudsu = miltu — — — —	I	80	I — rupjas leddainas sahls — — — —	5	—
I — rupju rudsu = miltu — — — —	I	25	I — rupjas baltas sahls — — — —	4	60
I — sirnu	I	50	I — smalkas sahls	4	40
I — linnu = sehklas	2	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
I — fannepu = sehklas	I	25	warra nauda stahw ar papihres naudu weena		
I — limmienu	5	—	makfa.		

W r i h w d r i e k e h t .

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pusses: Waldischanas-rahts von Weitler.
 No. 244.